

دانشگاه پیام نور

مالیه بین الملل

(رشته اقتصاد)

www.ketab.ir

دکتر محمد لشکری

سرشناسه	لشکری، محمد، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدید آور	مالیه بین المللی / مؤلف: محمد لشکری.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	بیست و دو، ۲۶۵ ص.
فروست	دانشگاه پیام نور، ۱۷۷۲۳، گروه اقتصاد: ۱۰۳۴
شابک	۹78 964 387 765 1
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	واژه نامه.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	مالیه بین المللی آموزش برنامه‌ای
موضوع	مالیه بین المللی - ارمونها و تمرینها (عالی)
موضوع	مالیه بین المللی - راهنمای آموزشی (عالی)
شناسه افزوده	دانشگاه پیام نور.
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ م ۵۸۱/۳۸۸۱ HG
رده بندی دیویی	۳۳۰.۴۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۵۵۰۹۷

دانشگاه پیام نور

مالیه بین المللی

مؤلف: دکتر محمد لشکری

ویراستار علمی: دکتر حسن میرزایی

تهیه و تولید: مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول مهر ۱۳۹۳

شابک: ۱ - ۷۶۵ - ۳۸۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 387 - 765 - 1

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۹۷۰۰۰ ریال

امروزه کتاب‌خوانی و علم‌آموزی، نه تنها یک وظیفه‌ی ملی، که یک واجب دینی است.

مقام معظم رهبری

در عصر حاضر یکی از شاخصه‌های ارزیابی رشد، توسعه و پیشرفت فرهنگی هر کشوری میزان تولید کتاب، مطالعه و کتاب‌خوانی مردم آن مرز و بوم است. ایران اسلامی نیز از دیرباز تاکنون با داشتن تمدنی چندهزارساله و مراکز متعدد علمی، فرهنگی، کتابخانه‌های معتبر، علما و دانشمندان بزرگ با آثار ارزشمند تاریخی، سرآمد دولت‌ها و ملت‌های دیگر بوده و در عرصه‌ی فرهنگ و تمدن جهانی به‌سان خورشیدی تابناک همچنان می‌درخشد. و با فرزندان نیک‌نهاد خویش هنرنمایی می‌کند. چه کسی است که در دنیا با دانشمندان فرزانه و نام‌آور ایرانی همچون ابوعلی سینا، ابوریحان بیرونی، فارابی، خوارزمی و ... همچنین شاعران برجسته‌ای نظیر فردوسی، سعدی، مولوی، حافظ و ... آشنا نباشد و در مقابل عظمت آنها سر تعظیم فرود نیاورد. تمامی این افتخارات ارزشمند، برگرفته از میراث عشق و علاقه فراوان ملت ما به فراگیری علم و دانش از طریق خواندن و مطالعه منابع و کتاب‌های گوناگون است. به شکرانه‌ی الهی، تاریخ و گذشته ما، همیشه درخشان و پربرکت است. ولی اکنون در این زمینه در چه جایگاهی قرار داریم؟ آمار و ارقام ارائه‌شده از سوی مجامع و سازمان‌های فرهنگی در مورد سرنای مطالعه‌ی هر ایرانی، برایمان چندان امیدوارکننده نمی‌باشد و رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز از این وضعیت بارها اظهار گله و ناخشنودی نموده‌اند.

کتاب، دروازه‌ای به سوی گستره‌ی دانش و معرفت است و کتاب خوب، یکی از بهترین ابزارهای کمال بشری است. همه‌ی دستاوردهای بشر در سراسر عمر جهان، تا آنجا که قابل کتابت بوده است، در میان دست‌نوشته‌هایی است که انسان‌ها پدید آورده و می‌آورند. در این مجموعه‌ی بی‌نظیر، تعالیم الهی، درس‌های پیامبران به بشر، و همچنین علوم مختلفی است که سعادت بشر بدون آگاهی از آنها امکان‌پذیر نیست. کسی که با دنیای زیبا و زندگی‌بخش کتاب ارتباط ندارد بی‌شک از مهم‌ترین دستاورد انسانی و نیز از بیشترین معارف الهی و بشری محروم است. با این دیدگاه، به‌روشنی می‌توان ارزش و مفهوم رمزی عمیق در این حقیقت تاریخی را دریافت که اولین خطاب خداوند متعال به پیامبر گرامی اسلام (ص) این است که «بخوان!» و در اولین

سوره‌ای که بر آن فرستاده‌ی عظیم‌الشان خداوند، فرود آمده، نام «قلم» به تجلیل یاد شده‌است: «إِقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ» در اهمیت عنصر کتاب برای تکامل جامعه‌ی انسانی، همین بس که تمامی ادیان آسمانی و رجال بزرگ تاریخ بشری، از طریق کتاب جاودانه مانده‌اند.

دانشگاه پیام‌نور با گستره‌ی جغرافیایی ایران‌شمول خود با هدف آموزش برای همه، همه‌جا و همه‌وقت، به‌عنوان دانشگاهی کتاب‌محور در نظام آموزش عالی کشورمان، افتخار دارد جایگاه اندیشه‌سازی و خردورزی بخش عظیمی از جوانان جویای علم این مرز و بوم باشد. تلاش فراوانی در ایام طولانی فعالیت این دانشگاه انجام پذیرفته تا با بهره‌گیری از تجربه‌های گرانقدر استادان و صاحب‌نظران برجسته کشورمان، کتاب‌ها و منابع آموزشی درسی شاخص و خودآموز تولید شود. در آینده هم، این مهم با هدف ارتقای سطح علمی، روزآمدی و توجه بیشتر به نیازهای مخاطبان دانشگاه پیام‌نور با جدیت ادامه خواهد داشت. به‌طور قطع استفاده از نظرات استادان، صاحب‌نظران و دانشجویان محترم، ما را در انجام این وظیفه‌ی مهم و خطیر یاری‌رسان خواهد بود. پیشاپیش از تمامی عزیزانی که با نقد، تصحیح و پیشنهادهای خود ما را در انجام این وظیفه‌ی خطیر یاری می‌رسانند، سپاسگزاری می‌نماییم. لازم است از تمامی اندیشمندانی که تاکنون دانشگاه پیام‌نور را منزلت‌گاه اندیشه‌سازی خود دانسته و ما را در تولید کتاب و محتوای آموزشی درسی یاری نموده‌اند، صمیمانه قدردانی گردد. موفقیت و بهروزی تمامی دانشجویان و دانش‌پژوهان عزیز آرزوی همیشگی ما است.

ابوالفضل فراهانی

رئیس دانشگاه پیام‌نور

فهرست

۱	فصل اول: تفاوت اقتصاد بین الملل و اقتصاد داخلی
۲	۱.۱ مقدمه
۳	۱.۲ تعریف اقتصاد بین الملل
۳	۱.۳ تعریف مائید بین الملل
۴	۱.۴ تعریف بازار ارز
۴	۱.۵ تفاوت اقتصاد بین الملل و اقتصاد داخلی
۹	خلاصه فصل اول
۱۰	خودآزمایی فصل اول
۱۳	فصل دوم: بازار ارز
۱۵	۲.۱ مقدمه
۱۵	۲.۲ تعریف ارز
۱۶	۲.۳ نرخ ارز
۱۸	۲.۴ اهمیت نرخ ارز
۱۸	۲.۵ بازار ارز
۲۱	۲.۶ ابزارهای ارزی
۲۳	۲.۷ انواع معاملات ارزی
۲۵	۲.۸ معاملات بین بانکی
۲۶	۲.۹ تعیین نرخ ارز
۲۹	۲.۱۰ رژیم های مختلف تعیین نرخ ارز
۳۱	۲.۱۱ عملیات بازار ارز
۳۵	۲.۱۲ موجودی ذخایر ارزی و نرخ ارز
۳۶	۲.۱۳ تاریخچه نظام ارزی ایران

۴۰	خلاصه فصل دوم
۴۳	خودآزمایی فصل دوم
۴۹	فصل سوم: سیر تحولات نظام‌های پولی بین‌المللی
۵۱	۱.۳ مقدمه
۵۱	۲.۳ تعریف نظام پولی بین‌المللی
۵۱	۳.۳ طبقه‌بندی نظام پولی بین‌المللی
۵۲	۱.۳.۳ طبقه‌بندی نظام پولی بین‌المللی براساس نحوه تشکیل ذخایر بین‌المللی
۵۲	۲.۳.۳ طبقه‌بندی نظام پولی بین‌المللی براساس نحوه تعیین نرخ ارز
۵۳	۳.۳.۳ تأمین طبقه‌بندی‌های مختلف نظام پولی بین‌المللی
۵۴	۴.۳ نظام پولی بین‌المللی مطلوب
۵۴	۵.۳ نظام پایه طلا
۵۵	۱.۵.۳ نقاط ورود و خروج طلا
۵۷	۲.۵.۳ تعدیل خودکار در نظام پایه طلا
۵۷	۳.۵.۳ مزایا و معایب نظام پایه طلا
۵۸	۴.۵.۳ نظام پایه طلا در عمل
۵۸	۵.۵.۳ سقوط نظام پایه طلا
۵۹	۶.۳ نظام پولی بین‌المللی بین دو جنگ جهانی اول و دوم
۶۳	۷.۳ نظام پولی بین‌المللی برتون وودز
۶۶	۸.۳ نظام پایه طلا - ارز
۶۶	۱.۸.۳ نرخ ارز در نظام پایه طلا - ارز
۶۷	۲.۸.۳ نقش دلار آمریکا در نظام پایه طلا - ارز
۶۷	۳.۸.۳ نقاط مداخله یا حمایت
۶۸	۹.۳ عملکرد و تکامل نظام برتون وودز
۶۸	۱.۹.۳ تحول و تکامل تدریجی نظام برتون وودز
۷۰	۲.۹.۳ عملکرد نظام برتون وودز
۷۲	۳.۹.۳ کسری تراز پرداخت‌ها و سقوط نظام برتون وودز
۸۰	۱۰.۳ رژیم نرخ ارز شناور
۸۲	۱.۱۰.۳ تأثیرات سیاست‌های پولی و مالی در رژیم نرخ ارز شناور
۸۴	۲.۱۰.۳ عملکرد نظام نرخ ارز شناور
۸۵	۱۱.۳ رژیم نرخ ارز شناور مدیریت شده
۸۶	۱۲.۳ مقایسه رژیم نرخ ارز شناور و رژیم نرخ ارز شناور مدیریت شده
۸۷	۱۳.۳ نظام پولی بین‌المللی در زمان حاضر
۸۷	۱.۱۳.۳ عملکرد فعلی نظام پولی بین‌المللی
۸۹	۲.۱۳.۳ نظام پولی اروپایی (EMS)
۹۰	۳.۱۳.۳ مشکلات فعلی نظام‌های پولی بین‌المللی
۹۱	۴.۱۳.۳ پیشنهادهایی برای اصلاح نظام نرخ ارز در زمان حاضر

فصل چهارم: تراز پرداخت‌ها

۱.۴ مقدمه

۲.۴ تعریف تراز پرداخت‌ها (BP)

۳.۴ اصول حسابداری تراز پرداخت‌ها

۱.۳.۴ معاملات بدهکار و بستانکار

۲.۳.۴ حسابداری دفتر داری دوطرفه

۴.۴ تراز حسابداری و عدم تعادل در معاملات بین‌المللی

۱.۴.۴ ترازهای حسابداری

۲.۴.۴ تراز پرداخت‌ها

۵.۴ حساب سرمایه‌گذاری بین‌المللی

۶.۴ عدم تعادل در معاملات بین‌المللی

۷.۴ اشتباهات آماری

۸.۴ اهمیت معاملات بین‌المللی و تراز پرداخت‌ها

۹.۴ روند تراز پرداخت‌های کشور قبل و بعد از انقلاب اسلامی

خلاصه فصل چهارم

خودآزمایی فصل چهارم

فصل پنجم: تعدیل تراز پرداخت‌ها

۱.۵ مقدمه

۲.۵ تعدیل تراز پرداخت‌ها از طریق قیمت‌ها در نظام پایه طلا

۳.۵ تعدیل تراز پرداخت‌ها از طریق تغییر در نرخ بهره در نظام پایه طلا

۴.۵ تعدیل تراز پرداخت‌ها از طریق تغییر درآمد

۵.۵ تعدیل تراز پرداخت‌ها از طریق تغییر نرخ ارز

۶.۵ شرط مارشال - لرنر

۷.۵ تعدیل تراز پرداخت‌ها از طریق مکانیزم‌های پولی

۸.۵ سیاست‌های تعدیل تراز پرداخت‌های خارجی

۱.۸.۵ ابزارهای سیاستی کنترل تراز پرداخت‌ها

۲.۸.۵ نحوه تعیین مالیات بر صادرات و واردات و کمک هزینه واردات و صادرات

۳.۸.۵ کاهش ارزش پول ملی

۴.۸.۵ سیاست مالی تغییر در مخارج دولت

۵.۸.۵ سیاست مالی تغییر در ترکیب مخارج جامعه

خلاصه فصل پنجم

خودآزمایی فصل پنجم

۱۵۱	فصل ششم: تعیین قیمت در بازارهای بین‌المللی
۱۵۲	۱.۶ مقدمه
۱۵۲	۲.۶ عرضه کالاها و خدمات در بازار بین‌المللی
۱۵۳	۳.۶ تقاضای کالاها و خدمات در بازار بین‌المللی
۱۵۴	۴.۶ بررسی وضعیت یک کشور در بازار بین‌المللی
۱۵۷	۵.۶ بررسی وضعیت دو کشور در بازار بین‌المللی
۱۵۸	خلاصه فصل ششم
۱۵۹	خودآزمایی فصل ششم
۱۶۱	فصل هفتم: تعادل هم‌زمان در بازار کالاها و خدمات، بازار پول و تعادل تراز پرداخت‌ها
۱۶۲	۱.۷ مقدمه
۱۶۲	۲.۷ عرضه کل اقتصاد
۱۶۴	۳.۷ تقاضای کل اقتصاد
۱۶۷	۴.۷ تعادل در کل اقتصاد
۱۶۷	۵.۷ تعادل در بخش خارجی اقتصاد
۱۶۸	۶.۷ تعادل هم‌زمان بازار پول، بازار کالا و تراز پرداخت‌های خارجی در نظام نرخ ارز ثابت
۱۷۰	۷.۷ تعادل در بازار پول، بازار کالاها و خدمات و تراز پرداخت‌های خارجی در نظام نرخ ارز شناور
۱۷۱	خلاصه فصل هفتم
۱۷۲	خودآزمایی فصل هفتم
۱۷۷	فصل هشتم: جریان بین‌المللی سرمایه و تراز پرداخت‌های خارجی
۱۷۸	۱.۸ مقدمه
۱۷۹	۲.۸ نرخ بهره و تأثیر آن بر جریان بین‌المللی سرمایه
۱۸۲	۳.۸ سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۱۸۲	۱.۳.۸ عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۱۸۵	۴.۸ سرمایه‌گذاری غیرمستقیم خارجی
۱۸۵	۵.۸ آثار رفاهی جریان بین‌المللی سرمایه
۱۸۸	خلاصه فصل هشتم
۱۹۰	خودآزمایی فصل هشتم
۱۹۵	فصل نهم: تعادل در بخش داخلی و خارجی اقتصاد یک کشور
۱۹۶	۱.۹ مقدمه
۱۹۶	۲.۹ رابطه بین بخش داخلی و بخش خارجی اقتصاد
۱۹۹	۳.۹ چگونگی دستیابی به تعادل هم‌زمان در بخش داخلی و بخش خارجی اقتصاد
۲۰۲	۴.۹ منشأ بی‌ثباتی در تراز پرداخت‌های خارجی
۲۰۲	۱.۴.۹ منشأ بی‌ثباتی در طرف تقاضای ارز

۲۰۴	۲.۴.۹ منشأ بین‌بانکی در طرف عرضه ارز
۲۰۶	خلاصه فصل نهم
۲۰۷	خودآزمایی فصل نهم
۲۰۹	فصل دهم: نظریه برابری قدرت خرید (PPP)
۲۱۰	۱.۱۰ مقدمه
۲۱۱	۲.۱۰ نظریه برابری قدرت خرید
۲۱۱	۱.۱۰.۱ قانون قیمت واحد
۲۱۲	۱.۱۰.۲ نظریه برابری قدرت خرید مطلق
۲۱۳	۱.۱۰.۳ نظریه برابری قدرت خرید نسبی
۲۱۵	خلاصه فصل دهم
۲۱۸	خودآزمایی فصل دهم
۲۲۱	فصل یازدهم: صندوق بین‌المللی پول
۲۲۲	۱.۱۱ مقدمه
۲۲۳	۲.۱۱ اهداف و وظایف صندوق بین‌المللی پول
۲۲۴	۳.۱۱ تاریخچه صندوق بین‌المللی پول
۲۲۶	۴.۱۱ تشکیلات صندوق بین‌المللی پول
۲۲۷	۵.۱۱ نحوه رأی‌گیری در صندوق بین‌المللی پول
۲۲۷	۶.۱۱ منابع مالی صندوق بین‌المللی پول
۲۲۷	۷.۱۱ شرایط اعطای وام توسط صندوق بین‌المللی پول
۲۲۸	۸.۱۱ انواع تسهیلات مالی صندوق بین‌المللی پول
۲۳۰	۹.۱۱ عملکرد صندوق بین‌المللی پول
۲۳۱	۱۰.۱۱ رابطه جمهوری اسلامی ایران با صندوق بین‌المللی پول
۲۳۲	خلاصه فصل یازدهم
۲۳۵	خودآزمایی فصل یازدهم
۲۴۱	فصل دوازدهم: حق برداشت مخصوص
۲۴۲	۱.۱۲ مقدمه
۲۴۲	۲.۱۲ تعریف حق برداشت مخصوص (SDR)
۲۴۴	۳.۱۲ تاریخچه حق برداشت مخصوص
۲۴۶	۴.۱۲ کاربرد حق برداشت مخصوص
۲۴۶	۵.۱۲ تعیین ارزش حق برداشت مخصوص و تحولات آن
۲۴۸	۶.۱۲ تخصیص حق برداشت مخصوص
۲۴۸	۷.۱۲ روش دریافت اعتبارات
۲۴۸	۸.۱۲ بهره حق برداشت مخصوص

۲۴۹	۱۲. ۹ استفاده از حق برداشت مخصوص
۲۵۰	خلاصه فصل دوازدهم
۲۵۲	خودآزمایی فصل دوازدهم
۲۵۷	فصل سیزدهم: بانک جهانی
۲۵۸	۱۳. ۱ مقدمه
۲۵۸	۱۳. ۲ تاریخچه تأسیس بانک جهانی
۲۵۹	۱۳. ۳ بانک بین‌المللی فریم و توسعه (بانک جهانی)
۲۶۰	۱۳. ۴ اهداف بانک جهانی
۲۶۰	۱۳. ۵ سرمایه و درآمد بانک جهانی
۲۶۰	۱۳. ۶ شرایط عضویت در بانک جهانی
۲۶۱	۱۳. ۷ نحوه رأی‌گیری در بانک جهانی
۲۶۱	۱۳. ۸ تشکیلات بانک جهانی
۲۶۲	۱۳. ۹ نحوه اعطای وام بانک جهانی
۲۶۳	۱۳. ۱۰ عملکرد بانک جهانی
۲۶۳	۱۳. ۱۱ مناسبات جمهوری اسلامی ایران با بانک جهانی
۲۶۵	خلاصه فصل سیزدهم
۲۶۷	خودآزمایی فصل سیزدهم
۲۷۱	فصل چهاردهم: بازار دلار اروپایی و بازار اوراق قرضه اروپایی
۲۷۲	۱۴. ۱ مقدمه
۲۷۲	۱۴. ۲ ارز اروپایی
۲۷۳	۱۴. ۳ بازار ارز اروپایی
۲۷۳	۱۴. ۴ بازار دلار اروپایی
۲۷۶	۱۴. ۵ تاریخچه بازار دلار اروپایی
۲۷۶	۱۴. ۶ انتقادات وارد بر بازار دلار اروپایی
۲۷۶	۱۴. ۷ نقش بازارهای پول اروپایی در جریان پولی بین‌المللی
۲۷۸	۱۴. ۸ بازار اوراق قرضه و اوراق بهادار اروپایی
۲۷۹	۱۴. ۹ مقایسه بازار اوراق قرضه و اوراق مشارکت
۲۸۰	۱۴. ۱۰ بازار ارز خارجی (فارکس)
۲۸۱	۱۴. ۱۰. ۱ تاریخچه توسعه و گسترش بازار فارکس
۲۸۳	۱۴. ۱۰. ۲ خصوصیات برتری بازار فارکس نسبت به بازارهای دیگر
۲۸۵	خلاصه فصل چهاردهم
۲۸۷	خودآزمایی فصل چهاردهم
۲۹۱	فصل پانزدهم: یورو
۲۹۲	۱۵. ۱ مقدمه

۲۹۲	۲.۱۵ یورو
۲۹۴	۳.۱۵ عوامل مؤثر بر تشکیل و تولد یورو
۲۹۷	۴.۱۵ تولد شگفت آور یورو
۲۹۸	۵.۱۵ آثار یورو بر نظام اقتصادی و مالی اروپا و جهان
۳۰۰	۶.۱۵ شرایط لازم برای اثربخشی یورو بر نظام اقتصادی اروپا
۳۰۱	خلاصه فصل پانزدهم
۳۰۲	خودآزمایی فصل پانزدهم
۳۰۷	فصل شانزدهم: سایر موضوعات پولی و ارزی (جانشینی پول، دلاری شدن و پول شویی)
۳۰۸	۱.۱۶ مقدمه
۳۰۹	۲.۱۶ جانشینی پول (CIS)
۳۱۲	۱.۲.۱۶ جایگاه جانشینی پول در ادبیات اقتصادی
۳۱۳	۲.۲.۱۶ درجه جانشینی پول
۳۱۳	۳.۲.۱۶ دلاری شدن
۳۱۴	۴.۲.۱۶ تاریخچه دلاری شدن در ایران
۳۱۴	۵.۲.۱۶ آثار جانشینی پول خارجی به جای پول داخلی
۳۱۵	۶.۲.۱۶ آثار منفی جانشینی پول بر متغیرهای کلان اقتصادی
۳۱۶	۷.۲.۱۶ آثار مثبت جانشینی پول بر متغیرهای کلان اقتصادی
۳۱۶	۸.۲.۱۶ پدیده جانشینی پول در اقتصاد ایران
۳۱۷	۹.۲.۱۶ پیشنهاد برای جلوگیری از گسترش پدیده جانشینی پول
۳۱۸	۳.۱۶ پول شویی
۳۱۹	۱.۳.۱۶ شیوه‌های پول شویی
۳۲۰	۲.۳.۱۶ آثار منفی پول شویی بر اقتصاد
۳۲۱	خلاصه فصل شانزدهم
۳۲۲	خودآزمایی فصل شانزدهم
۳۲۷	فرهنگ اصطلاحات فارسی - انگلیسی
۳۳۱	فرهنگ اصطلاحات انگلیسی - فارسی
۳۴۹	پاسخ‌نامه خودآزمایی پایان فصل‌ها
۳۶۳	فهرست منابع
۳۶۵	الف) منابع فارسی
	ب) منابع انگلیسی